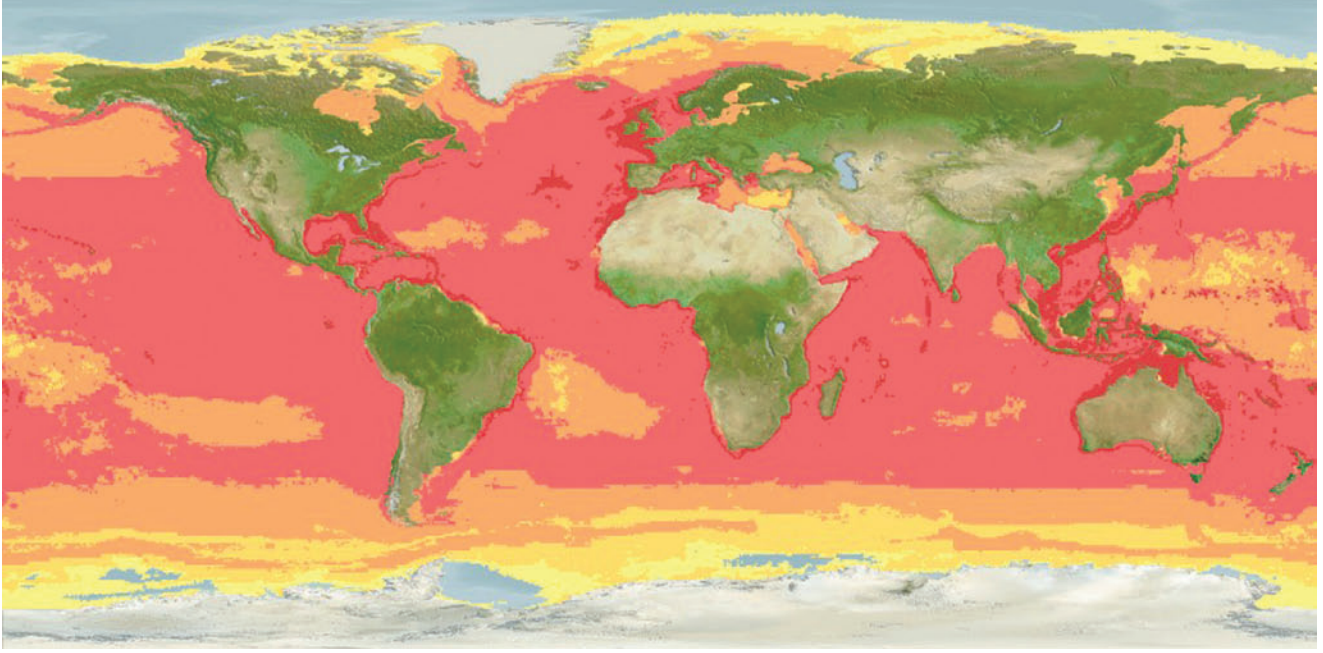

TÜRLERİN VERİTABANI

Dünya üzerinde milyonlarca canlı türü var. Dünyanın hangi bölgesinde hangi türler yaşıyor? Bunlardan kaçısı Türkiye’de? Ekosistem için kritik olanlar hangileri? Hangileri yok olma tehlikesiyle karşı karşıya? Böyle soruların yanıtlarını vermek artık zor değil. Bütün türlerin derlendiği ve İnternet üzerinden tür bilgilerine hatta onların fotoğraflarına ulaşmayı sağlayan, nitelikli siteler var. Bunlar aslında birçok veritabanı arasında bir ağ kurarak hizmet veren ve dünyadaki canlılara ilişkin tüm bilgilerin paylaşıldığı küresel bilgi sisteminin bir parçası olarak tasarlanmış.

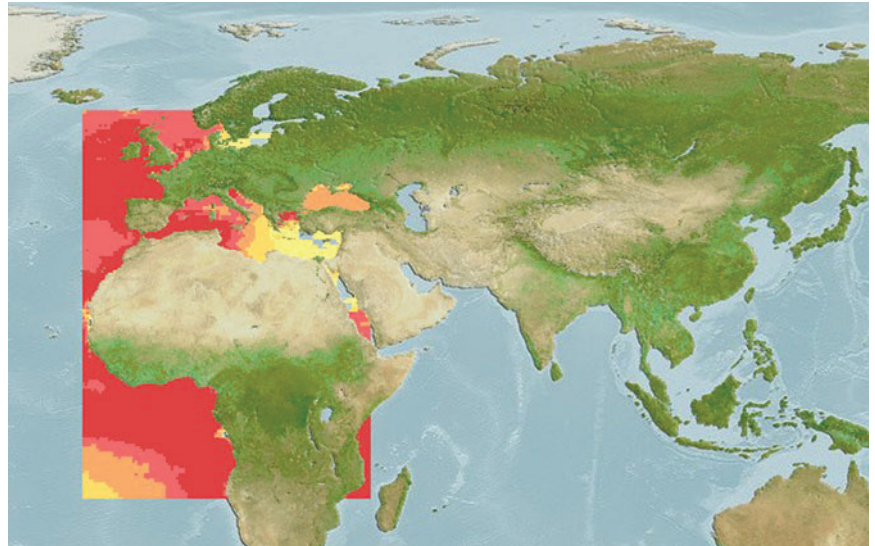
Dünyadaki yaşam üzerine bilgilerimizi arttırmak onu anlamak açısından çok önemlidir. Bunun ön koşullarından biri tüm canlı türlerine ilişkin var olan bilgilere ve uzmanlara kolay ve ücretsiz olarak ulaşmaktır. Bu ancak iyi yapılandırılmış, yeryüzündeki bilinen bütün canlı türlerini kapsayan, yetkin ve kamuya açık, bir küresel bilgi sistemiyle sağlanabilir. İnternet üzerinde bu amaç için çalışan aslında birkaç site var. Bunlardan bazıları bütün canlı türlerini veritabanında buldurmaya çalışırken bazıları belli bir alanda yoğunlaşmış durumda. Aslında yalnızca bir aile ya da cins hatta tür üzerine hazırlanmış siteler de İnternet’te bulunabilir. İşte, tüm bu ayrı sitelerle işbirliği yapıp bilgilerin bir arada paylaşıldığı, kullanımı kolay, arayüzü anlaşılır standartlaşmış üst siteler de var. Bunlardan bazıları şunlar:

www.aquamaps.org

Deniz canlıları üzerine 7000 harita sunuluyor. Haritadaki denizlerin üzerine tıklayarak orada hangi canlı türlerinin yaşadığını görebilirsiniz. Karadaki

Hamsinin dünya üzerinde nerelerde ne miktarda bulunduğunu gösteren harita.

canlılara ilişkin haritaları geliştirme aşamalarında ve çok yakında çevrimiçinde sunmayı planlıyorlar.

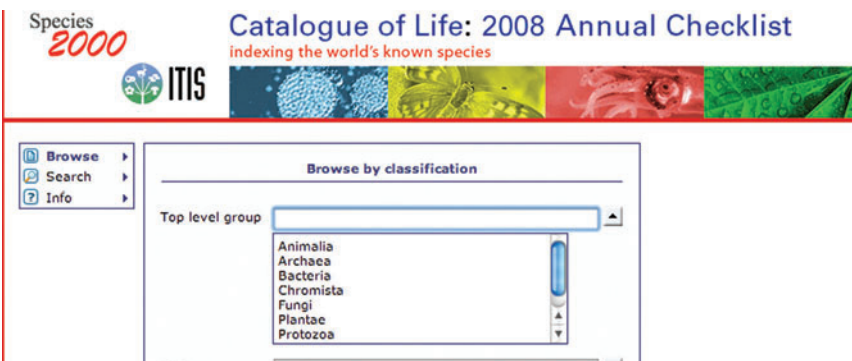
www.fishbase.org

Yayına en önce başlayan sitelerden biri. Birçok başka sitenin kendine örnek aldığı ve 30.000 balık türü üzerine ayrıntılı bilgi sunuyor.

www.catalogueoflife.org

Şu ana kadar bilinen 1,8 milyon canlı türünden 1 milyonunun bilimsel adının, eş adlarının ve günlük yaşamda kullanılan adlarının düzenlendiği bir site.

www.gbif.org

Birkaç yüz bin türe ilişkin 100 milyon dolayında kayıt bulunduran bir site.

www.speciesbase.org

Fishbase.org temel alınarak hazırlanmış bu sitede bütün canlılar üzerine bilgi vermek amaçlanıyor. 60.000 sucul canlı türüne ilişkin temel bilgiler ve 1 milyon üzerinde türe ilişkin de daha ka-

ba bilgiler sunuluyor. Yukarıdaki sitelerin hepsiyle işbirliği içinde çalışıyor.

Birbirleriyle işbirliği içinde çalışan siteler, İnternet üzerindeki kişisel, akademik ya da türlere ilişkin sayfalara da bağlantı sağlayarak canlılara ilişkin tüm bilgilerin tek bir elden ulaşılması amacıyla hazırlanıyor. Kullanıcılar da siteye katkı sağlayabiliyor. Bir canlı türü üzerine karakter bilgilerinin sunulmasının yanında değişik canlı türlerinin birbiriyle ilişkisi, birtakım etkenlere ve değişimlere nasıl tepki verdikleri de kullanıcılara veriliyor. Bunlardan başka sürdürülebilirlik anlamında türlerin kullanımı, ekonomik değerleri, ekoturizm için önemleri, çevresel etkileri, varsa simbiyoz yaşam ilişkileri, gen havuzları, zararlarının belirlenmesi ve onlarla mücadele yöntemleri gibi birçok alanda bilgilerin sunulması için çalışmalar sürüyor.

Çeşitli ülkelerden araştırmacılar bu sitelere büyük destek vererek kendi dilleri konusunda sitelere katkı sağlıyor. FishBase sitesinde İngilizce'nin yanında İspanyolca, Portekizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, Felemenkçe, Çince, Japonca, Rusça, Farsça, İsveççe, Tayca, Vietnamca ve Hindice dillerinde arayüzler de kullanılabilir. Bu sitelere kaç kişinin başvurduğunu merak edebilirsiniz. Örneğin FishBase, ayda 1 milyon ziyaretçi çekiyor ve bilimsel literatürde 1000 de atıf almış.

Özgür Tek